

Column Renzo van Riemsdijk (Masterenzo):

Album mastering versus mastering voor songs (playlists)

Playlists versus albums, een vergelijking die pakweg 20 jaar geleden ondenkbaar was. Losse tracks werden van een album gehaald of er werd een speciale single versie uitgebracht met, als het budget het toeliet, een remix (en dus remaster) van die single. In de jaren '80 waren de twelf inch versies op vinyl erg populair: speciale remixen die vaak stukken langer waren dan het origineel. Of dat nou per sé een muzikaal diepgaande bijdrage leverde aan het origineel valt te betwijfelen maar op de dansvloer in disco's deden deze versies het prima.

Neen, anno nu wordt de markt meer en meer gedomineerd door de playlist. Een door jezelf, door andere gebruikers of door een platenmaatschappij samengestelde lijst met liederen geplukt van streaming muziekdiensten.

Over loudness normalization heb ik het al gehad [in eerdere columns](#). Een dienst als Spotify gebruikt deze tool om ervoor te zorgen dat de nummers in een playlist globaal even luid klinken.

Voor mastering betekent deze kleine revolutie een andere benadering. Als we de loudness war buiten beschouwing laten komt voor een album muzikale impact op de eerste plaats. Pas daarna gevolgd door dynamiek (of hoe hard de plaat klinkt). Voor een album geldt: **laat het klinken als een album**, inclusief alle dynamische schommelingen waarin luidere en zachtere tracks (ballads) elkaar afwisselen.

Bij mastering voor streaming muziekdiensten komt de dynamiek als eerste, immers: de tracks worden beluisterd op allerlei verschillende apparaten en in verschillende omgevingen. Denk aan de trein, auto, op het werk en vooral aan oordopjes!

Eigenlijk is mastering voor Spotify een proces van dynamiekbeheersing. Gelukkig met een subtiele toets: muziek wordt er niet mooier op door deze te lijf te gaan met een flinke compressor om de dynamiek in te perken. Zouden we dat doen dan zou eigenlijk de loudness war weer van voren af aan beginnen. Dát willen we niet!

Neen, mastering voor muziek streamingdiensten is rekening houden met een gemiddelde loudness van -14 LUFS, zoals deze wordt gebruikt door onder andere Spotify. Maar -14 LUFS is voor een huidig album op CD (wie kent 'm nog) wat aan de zachte kant. Dit houdt in dat een master voor Spotify die ook op CD verschijnt (of op vinyl) een soort "compromis-master" is. Niet zo hard als pakweg 15 jaar geleden (soms tot -6 LUFS of zelfs nóg harder) maar ook weer niet strak op -14 LUFS. Momenteel lever ik mijn masters globaal af tussen -9 en -12 LUFS. Globaal, want er is wel degelijk verschil tussen verschillende muziekstijlen. Rock kent een andere benadering dan jazz.

Ik kan me voorstellen dat er vragen zijn zoals: "Ja leuk allemaal Renzo, maar hoe zit dat dan met die dynamiekbeheersing in de praktijk?" Of "Ja maar, wie zijn die LUFS nou eigenlijk?"

Om een antwoord op die vragen te geven verwijs ik jullie naar mijn nog te schrijven column van volgende maand. Mocht jouw vraag er niet bijstaan, aarzel niet en stuur me een berichtje op renzo@masterenzo.nl. Ik zal mijn stinkende best doen om alle vragen over dynamiek binnen mastering te beantwoorden.

Tot zover, tot volgende maand!

Renzo

Renzo (Masterenzo) is een Rotterdamse masteraar. Hij heeft onder meer gewerkt voor Gery Mendes (GMB), Charlie Dée en Phil Bee's Freedom. Nóg meer info over mastering is te vinden op zijn [website](#).